
Funded
by the European Union
and the Council of Europe

COUNCIL OF EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

Programi i Përbashkët "Përmirësimi i qasjes në arsimim dhe mirëkuptimi ndërkulturor"

Nxitja e arsimit gjithëpërfshirës dhe diversitetit në shkollë

9 dhjetor 2015

Prishtinë

Informata të përgjithshme

Programi i Përbashkët i KE/KiE-së "Mbështetja e qasjes në arsimim dhe mirëkuptimi ndërkulturor: Mbështetja e BE-së.KiE-së në fushën e Arsimit për të kthyerit e detyruar dhe për komunitetet romë, ashkali dhe egjiptianë në Kosovë*" (ACCESS) synon përfshirjen e drejtpërdrejt të autoriteteve të Kosovës në ndërtimin e kapaciteteve institucionale lokale, në mënyrë që shkollat, autoritetet lokale dhe shoqëria civile të jenë në gjendje për të zgjeruar shërbimet mbështetëse dhe arsimore për të integruar fëmijët e kthyer dhe fëmijët romë, ashkali dhe egjiptianë në shkolla. Projekti ka filluar në shtator 2013 dhe do të jetë aktiv deri në dhjetor 2015.

Projekti është i strukturuar në pesë pjesë, e që kanë si qëllim për të:

- Nxitur regjistrimin dhe vijimin e rregullt në shkollë të fëmijëve të kthyer me moshë shkollore dhe fëmijëve të pakicave që janë në gjendje më të pafavorshme në përgjithësi, me vëmendje të veçantë për romët, ashkallitë dhe egjiptianët;
- Ngritur kapacitetet e sistemit të arsimit për të siguruar mundësi më të mëdha për arritje në shkollë për fëmijët e kthyer dhe fëmijët romë, ashkali dhe egjiptianë;
- Përmirësuar statusin e gjuhës romë si lëndë në shkollat në Kosovë;
- Rritur integrimin e fëmijëve të kthyer me bashkëmohatarët dhe në komunitetin lokal;
- Shqyrtuar dhe përmirësuar politikat që kanë të bëjnë me arsimin e fëmijëve të riatdhesuar.

Arritjet kryesore të projektit

Projekti ka arritur të rrisë bashkëpunimin dhe shkëmbimin e informatave në mes akterëve të ndryshëm (si institucioneve ashtu edhe shoqërisë civile) që punojnë në fushën e arsimit për të kthyerit e detyruar dhe fëmijët romë, ashkali dhe egjiptianë. Për më tepër, projekti ka punuar për të përmirësuar ofrimin e shërbimeve ekzistuese për përfituesit e synuar.

Që nga 2013, projekti ACCESS ka:

- Mbështetur Ministrinë e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë dhe Ministrinë e Punëve të Brendshme në krijimin e një mekanizmi të qëndrueshëm për të ofruar orë shtesë të mësimin të gjuhës për mbi 300 fëmijë të kthyer. Zhvilluar dhe testuar një doracak të mësimdhënësve dhe nxënësve për orët e mësimin për të kthyerit në 2014 dhe 2015. Transferuar modulën përfundimtar tek stafi i trajnuar i MASHT-it, MPB-së dhe Departamentit Komunal të Arsimit për të siguruar qëndrueshmërinë e tij.

---

* Ky përcaktim është pa paragjykuar pozicionet rreth statusit, dhe është në përputhje me Rezolutën 1244 të KS të OKB-së dhe opinionin e GJND-së mbi Deklaratën e Pavarësisë së Kosovës

- Bashkëpunuar me MASHT-in për të zgjeruar orët e mësimi të gjuhës romë në komuna të tjera. Një modul i ri i trajnimit është dizajnuar dhe përdorur për t'i përgatitur Mësimdhënësit e sapo caktuar të Gjuhës Rome.
- 66 mësimdhënës janë trajnuar në qasjen gjithë shkollore në 11 pilot shkolla. Gjithashtu janë ofruar grante të vogla për të përpiluar dhe për të zbatuar planet zhvillimore që nxisin mjedise gjithëpërfshirëse shkollore. 74 punonjës të qendrave mësimore janë trajnuar në metodologjinë e ndërmjetësimit dhe të përfshirjes sociale si dhe janë financuar projekte të reja gjithëpërfshirëse në 12 Qendra Mësimore. Praktikrat dhe gjetjet e shkollave dhe të Qendrave Mësimore janë distiluar në publikimin "Udhëzime për Përfshirjen Sociale".
- Është mbështetur Programi i ndërmjetësimit arsimor. Që nga janari 2014, 6 ndërmjetësues kanë punuar në 1204 raste të nxënësve romë, ashkali dhe egjiptianë në gjashtë komuna. Falë punës së tyre, dhe në bashkëpunim me mësimdhënës, ndërmjetësuesit kanë menaxhuar që t'i kthejnë 216 fëmijë që kanë qenë jashtë shkolle, përsëri në shkollë.
- Janë organizuar disa konferenca për të rritur vetëdijen e perspektivës së romëve, ashkalive dhe egjiptianëve në sistemin arsimor të Kosovës. Janë përpiluar shtatë plane të orëve të mësimi për ta përfshirë historinë e romëve, ashkalive dhe egjiptianëve. në shkollën fillore.
- Janë publikuar tri studime bazike mbi Qendrat Mësimore, Ndërmjetësimin Arsimor dhe Perceptimin e Arsimit Gjithëpërfshirës.
- Është mundësuar krijimi i Grupit të Reflektimit i përbërë nga zyrtarët qeveritarë dhe praktikuesit, që i kanë ofruar MASHT-it dhe MPB-së rekomandime për politika, për të përmirësuar qasjen në arsim për fëmijët nga komunitetet romë, ashkali dhe egjiptianë si dhe për fëmijët e kthyer.

Konferenca përfundimtare

Konferenca "Nxitja e arsimit gjithëpërfshirës dhe diversitetit në shkollë" është ngjarja përfundimtare e Programit të përbashkët të Bashkimit Evropian dhe Këshillit të Evropës "Rritja e qasjes në arsim dhe mirëkuptimi ndërkulturor".

Pavarësisht përpjekjeve të tilla, arsimi i këtyre tri komuniteteve është ende i karakterizuar me një pjesëmarrje të ulët në arsimin e detyruar, dhe një pjesëmarrje shumë të ulët në arsimin sekondar dhe terciar. Të dhënat zyrtare tregojnë se norma bruto e regjistrimit në arsimin e detyruar është pak mbi 84.9%, ndërsa bie ndjeshëm në 53% në arsimin sekondar të ulët. Si rezultat, objektiva e konferencës është që të nxjerrë në pah politikatat aktuale, aktivitetet dhe mekanizmat mbështetës për të integruar arsimin gjithëpërfshirës në shkollat në Kosovë veçanërisht për romët, ashkalitë dhe egjiptianët.

Procesi i gjithëpërfshirjes sociale i këtyre komuniteteve mund të përmirësohet duke promovuar qasjen në edukim dhe duke nxitur mirëkuptimin ndërkulturor ndër të gjitha grupet që jetojnë në Kosovë. Si

pasojë, është më se e nevojshme që të zbatohen politikat dhe praktikat shkollore me synim të përqendruar, si dhe strukturat mbështetëse sociale dhe arsimore që fuqimisht marrin parasysh nevojat e romëve, ashkalive dhe egjiptianëve.

Në fund, konferenca do të dëshironte të krijonte një urë ideale drejt një iniciative programatike që do të përqendrohej në arsim gjithëpërfshirës dhe cilësorë. Si rezultat, në pjesën e dytë të konferencës, do t'i kushtohet vëmendje fushave të reja ku kontributi i palëve me interes do të jetë thelbësor në përgatitjen e përshkrimit të projektit konkret.

E mërkurë, 9 dhjetor 2015

8:45-09:15	Regjistrimi i pjesëmarrësve
SEANCA PLENARE	
Kryesues: Përfaqësuesi nga Ministria e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë (MASHT)	
09:15-09:45	Fjalimi hyrës dhe përshëndetjet Z. Usmen Baldzi, Zëvendës Ministër i Ministrisë së Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë (MASHT) Z. Samir Selimi, Menaxher i Detyrës, Zyra e BE-së në Prishtinë Znj. Isabelle Servoz-Gallucci, Kryesuese e Zyrës së KiE-së në Prishtinë Z. Villano Qiriaz, Kryesues i Divizionit për Politika të Edukimit, Drejtorja për Qytetarinë dhe Pjesëmarrjen Demokratike, Këshilli i Evropës
09:45-10:25	Udhëzimet për gjithëpërfshirjen sociale në shkolla. Prezantimi i udhëzimeve për shkollat në Kosovë të zhvilluara në kuadër të Programit të Përbashkët ACCESS të BE/KiE. Nga znj. Ulrike Wolff-Jontofsohn, profesor në Universitetin Pedagogjik të Freiburgut dhe znj. Hana Zylfiu, Zyrtare në Qendrën për Arsim të Kosovës
10:25-10:45	Agjenda Helsinki për Arsim Cilësor. nga z. Villano Qiriaz, Shef i Divizionit për Politika të Edukimit, Këshilli i Evropës.
10:45-11:00	Diskutimi
11:00-11:20	Pauzë për kafe
11:00-11:20	Deklaratë për shtyp
SESIONI 1 - Arsimi përfshirës dhe përfshirja sociale në Kosovë	
Kryesues: Këshilli i Evropës	
11:20-11:40	Vizioni i MASHT-it për respektimin e diversitetit dhe arsimit gjithëpërfshirës në Kosovë. E kaluara dhe e ardhshmja. Nga z. Vedat Bajrami dhe znj. Enesa Kadiq, Shefe e Divizionit për Arsim të Komuniteteve, MASHT
11:40-12:00	Trajnimi i mësimdhënësve të ardhshëm për shkolla përfshirëse. Burimet aktuale dhe planet për të ardhmen. Nga Prof. Majlinda Gjelaj, Prodekan për Mësim, Universiteti i Prishtinës
12:00-12:15	Metodologjia e trajnimit gjatë shërbimit për mësimdhënës për përmirësimin e gjithëpërfshirjes sociale. Nga znj. Haxhere Zylfiu, Hulumtuese, Instituti Pedagogjik
12:15-12:30	Shkurtimi i hendekut në mes institucioneve dhe shoqërisë civile sa i përket gjithëpërfshirjes sociale: mekanizmat dhe mjetet më të reja. Nga z. Isak Skenderi, Drejtor, OJQ VoRAE
12:30-12:50	Diskutimi
12:50-14:00	Dreka

SESIONI 2 - Drejt një edukimi cilësor në Kosovë

Kryesues: Këshilli i Evropës

14:00-15:30	Njoftimi për seancat paralele: njoftimi me projektin e ri për edukimin cilësor
	Seanca paralele 1: "Si të integrohet arsimiti gjithëpërfshirës në trajnimin e mësimit dhe gjatë shërbimit për mësimit?" Moderator: Znj. Haxhere Zylfiu, IPK
	Seanca paralele 2: "Arsimi gjithëpërfshirës dhe përfshirja sociale e komuniteteve. Si të ngrihet kapaciteti i shkollave për të krijuar një mjedis gjithëpërfshirës?" Moderator: Znj. Haxhere Zylfiu, KEC
	Seanca paralele 3: "Sistemi cilësor i arsimit: si të fuqizohet integriteti dhe të luftohet korrupsioni?" Moderator: Znj. Ardita Metaj Dika, TACSO
15:30-16:10	Raportimi nga seanca paralele
16:10-16:30	Përmbllja e konferencës: Fjalët përmbllëse - përfaqësuesit e MASHT-it Fjalët përmbllësve - përfaqësuesit e Këshillit të Evropës
16:30	Largimi i pjesëmarrësve